

ANNUS APOSTOLICUS

ANNUS
APOSTOLICUS

CONTINENS CONCIONES

I. TOTO ADVENTU — II. TEMPORE QUADRAGESIMAE
III. OMNIBUS ET SINGULIS TOTIUS ANNI DIEBUS DOMINIIS
IV. DE SANCTIS

PRÆDICABLES
STILO PERSPICUO ELABORATAS

CLARAQUE METHODO CONCINNATAS

AUCTORE R. P.

Fr. ZACHARIA LASELVE

*Sacrae Theologiae Lector, necnon Provinciae Recolectorum
Sanctissimi Sacramenti seu Tolosanae alumnus.*

EDITIO REVISATA ET ADNOTATA A P. A. SARACENO PRESB. CONGREG. OR. TAURIN.

Volumen IV.

Conciones pro diebus Dominicis.

A DOMINICA I ADVENTUS AD FESTUM PENTECOSTES

AUGUSTE TAURINORUM
EX OFFICINA LIBRARIA ECCLESIASTICA
Eq. LAURENTHI ROMANO EDITORIS

M.DCCC.LXXXI.

Juribus servatis.

Tacchini — Ex Typ. V. Bossi.

DOMINICA PRIMA ADVENTUS

DE JUDICIO EXTREMO.

*Tunc videbunt Filium hominis venientem in nube
cum potestate magna (Luc. 21, 27).*

Hanc hodie veritatis conscendi cathedram, ut Christum judicem in tremendo justitiæ suæ tribunali sedentem proponam. Modo in supremo gloriæ suæ solio ad Patris dexteram sedet; in ultimi judicii die videbunt eum peccatores descendentem de cælo, angelis suis circumdatum ac divino fulgore radiantem, ut sedeat super sedem majestatis suæ, et juxta severioris justitiæ leges judicet vivos et mortuos, justos et peccatores: *Tunc videbunt Filium hominis, venientem in nube, cum potestate magna, et majestate. Pater æternus per se solum non judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio (Joan. 5, 22).* Qui, ut ait Hugo cardinalis, *illum genuit judicem secum.* Christus autem ut supremus judex sub forma visibili, in die judicii apparebit; ac judicabit bonos et malos: *bonos*, ut supra merita eos præmii; *malos*, ut juxta demerita eos plectat. Unde Christus tunc judex erit beneficus simul et formidandus: *beneficus* justis, qui ei fideliter inservierint; *formidandus* peccatoribus, qui scelerum suorum poenitentiam non egerint. Gaudete justi, iterum dico, gaudete; quia si gravia in hoc mundo patiamini, tandem aliquando veniet dies, in qua Christus judex absterget omnem lacrymam

ab oculis vestris, æternisque vos præmiis ditabit. Gaudete justi; timeant, ac totis artibus trepident peccatores, quia si in hoc mundo penitentiam non egerint, Christus in tremendo extremi iudicii die iudex erit terribilis, qui in eos inquiret, ipsos increpabit et ad æterna supplicia damnabit. Qualis tunc Christus futurus sit iudex respectu reproborum, ista explicabit concio. *Ace.*

Terreni quique iudices decipi, corrumpi et flecti possunt. Decipi quidem, *tum* a reis, *tum* a testibus, *tum* ab aliis qui crimina pertinaciter negant, qui ea simulationem involveris tegunt, vel qui ea nonnunquam sub fallacibus quibusdam circumstantiis ita proponunt, ut virtutes potius quam crimina videantur. Corrupti etiam possunt, quia, ut asserit Spiritus Sanctus, *dona exæcæant oculos iudicium* (Eccli. 20) et ut dixit quidam, *auro pulsa fides, auro venalia jura*. Flecti tandem possunt vel a magnatibus vim inferentibus, vel ab amicis urgentibus, vel a molestis et importunis oratoribus; nec enim ita recta est justitiæ virga, ut in hanc et illam partem aliquando non declinet. Hæc ipsa luce clariora sunt, nec est qui nesciat, quod terreni iudices nonnunquam decipiantur, corrumpantur et flectantur: *decipiuntur*, quia non omnia norunt; *corrumpuntur*, quia summa æquitate non pollent; *flectuntur*, quia corda eorum ad malum prona sunt et flexibilia. At supremus iudex Christus, in die iudicii nec decipi, nec corrumpi, nec flecti poterit; *non decipi*, quia doctissimus; *non corrumpi*, quia æquissimus; *non flecti*, quia inexorabilis. O formidandum peccatoribus iudicem, qui non poterit 1. decipi; 2. corrumpi; 3. flecti.

I PARS.

In die iudicii Christus decipi non poterit.

Ita mundos esse Dei oculos, ait propheta, ut nec hominum peccata inspicere queant: *Mundi sunt oculi tui, ne videas malum et respicere ad iniquitatem non poteris* (Hab. 1, 13).

Verum quidem Deum, cujus ineffabilis sanctitas et cujus puritas infinita, ita ab omni abhorrere peccato, ut nec levissima quævis delicta videre possit visione approbationis et complacentiæ; id autem nil prohibet, quin gravia et horrenda quævis scelera clare et perspicue cognoscat; ut enim loquitur hominum sapientissimus, *Omnes viæ hominis patent oculis ejus* (Prov. 16, 2). Perspicacibus Dei oculis *patent* obscenæ, impiæ et iniquæ omnes cogitationes, quas quisque animo versavit; *patent* omnia verba blasphema, scurrilisa et quomodocumque mala, quæ quisque protulit: *patent* omnia opera iniqua et minus recta, quæ quisque fecit: *patent* tandem omnia peccata, sive gravia, sive levia illa sint, quæ ab hominibus usquam perpetrata sunt: *Omnes viæ hominis patent oculis ejus*. Non solum Deus omnia hominum peccata videt, cum actu ab iis perpetrantur: verum et ea prævidet, seu illa videt et clare intuetur, antequam fiant. Antequam pessimus ille iudex ad iudicis dignitatem vocaretur, prævidit Deus iniquas omnes sententias, quas dicturus erat: antequam indignus ille beneficiarius sacerdotali insigniretur characterem, prævidit Deus quot communionem sacrilegas faceret, quot pacta simoniaca iniret, quotque sacrilegia committeret: antequam impudica hæc mulier matrimonio jungeretur, prævidit Deus, in quot hæc caderet sacrilegia et quoties legitimi matrimonii leges illa violaret. Christus tandem iudex est sapientissimus, qui omnia omnium hominum scelera videt et prævidet: *Omnes vias meas prævidisti* (Ps. 138, 3). Qui res alienas invaserunt, qui pupillarum et viduarum facultates injuste abstulerunt, et qui aliis hujusmodi se coinquinaverunt criminibus, ut mordentis conscientiæ stimulos hebetent, ut internos leniant dolores, necnon ut quietius vivant, sibi nonnunquam suadere conantur, Deum non eorum nosse crimina, ad ea non attendere, nec de iis curare. *Viduum et advenam interfecerunt et pupillos occiderunt et dixerunt: non videbit Dominus, nec intelliget Deus Jacob* (Ps. 93, 6). O quam stulti, qui crimina sua credunt latere Deum, qui est omniscius, et cujus oculis omnia nuda et aperta sunt: *Omnia nuda et aperta sunt oculis ejus* (Heb. 4, 13). O quam stolidi

et bardi, qui scelera sua arbitrantur non videri a Deo, quem nihil latet, et qui omnia hominum peccata indesinerter aspicit: *Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo* (Ps. 89, 8). O stulti, inquit propheta, aliquando sapite, ac intelligite fieri non posse, ut Deus, qui omnium hominum oculos et aures fingit, cæcus sit et hominum peccata non videat: *Intelligite insipientes in populo, et stulti aliquando sapite. Qui plantavit aurem, non audiet? aut qui fixavit oculum, non considerat?* (Ps. 93, 8). Hoc fieri non potest, ut subdit propheta: quia Deus, cujus scientia est infinita, omnia penitus novit, etiam intimas quasque cordium cogitationes: *Dominus scit cogitationes hominum*. Quod de Christo, non solum *ut Deo*, sed etiam *ut homine* intelligi debet, quia, ut ait Doctor Angelicus, anima Christi in Verbo, seu in essentia divina omnia novit proprie, quæ quocumque modo sunt, fuerunt, vel erunt, *etiam hominum cogitatus, quorum est iudex*. Cum peccare vult impius, latebras quærit et tenebras; ad loca remota et recondita se confert, ut non videatur; ac cum in procinctu peccandi est, sic intra semetipsum loqui solet: *Quis me videt? Tenebræ circumdant me, et parietes cooperiunt me, et nemo circumspicit me, quem vereor?* (Eccli. 23, 26). Non me videt pater, ait impius, non me videt mater, non terreni iudices, nec alius quisquam: *Quis me videt?* Jam clausæ sunt januæ, inquit, dormiunt omnes, nec est qui attendat nobis: *Nemo circumspicit me*. O impie, opportunum ad peccandum tempus tibi adesse credis, quia te a nullo cerni arbitraris; o stulte, cone stultitiæ venisti, ut credas te peccantem a nemine videri? Nonne te videt Altissimus? Nonne tua omnia videt crimina? Nonne locum videt, in quo ea perpetras? Nonne personas videt, cum quibus peccas? Nonne omnes et singulas peccatorum tuorum circumstantias cernit? Scito, ut subdit Spiritus Sanctus, quod Deus, cujus oculi supra solem lucidiores sunt, te ipsum, tuas omnes cogitationes, omnia verba tua et omnia tua peccata cum omnibus eorum adjunctis clare conspiciat: *Oculi Domini multo plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, et profundum abyssi, et hominum*

corda intuentes in absconditas partes (ib. 28). O peccator, omnia tua Deus clare et perspicue agnoscit crimina, nec alicujus eorum usquam obliviscetur; eorum omnium in die iudicii recordabitur: *Recordabitur iniquitatum eorum, et visitabit peccata eorum* (Jerem. 14). Peccatores nonnulli, qui segnerit suam discutunt conscientiam, commissorum obliviscuntur peccatorum, aut eorum oblivisci optarent, ut ea confiteri non tenerentur. At, o peccator, vigila supra te ipsum, et conscientiam tuam sedulo scrutare, quia si peccatorum tuorum ex negligentia, ex malitia vel ex sufficientis examinis defectu obliviscaris, eorum Deus non obliviscetur; ea in die iudicii oculis tuis objiciet: *Si tu non memineris, Deus non obliviscetur*. O peccator inique, qui carnem tuam, sacro Baptismatis lavacro lotam, tot libidinibus fœdasti, qui tot fraudibus, et injustis contractibus domum, agrum, villam et vineam proximi invasisti, qui domesticorum et operariorum mercedem fraudasti, qui patri, matri, uxori et toti familiæ gravis et infensus extitisti; scito, Deum tuos omnes gressus dinumerare, tua omnia scelera perspicue intueri, ea omnia adnotare, nec unius eorum oblivisci, sed eorum omnium recordari, quorum et recordabitur in die iudicii, illaque omnia tunc tibi objiciet: *Recordabitur iniquitatum eorum et visitabit peccata eorum*. Deus, inquit Malachias propheta, diarium tuum habet librum, in quo omnia hominum peccata characteribus indelebilibus scribit: *Attendit Dominus et scriptus est liber monumenti coram eo*. Cum in enormia scelera cadit impius, silet sæpe Deus, de illo vindictam non statim sumit, expectat ut convertatur et vivat; videt tamen et quælibet ejus peccata simul cum eorum adjunctis in libro suo adnotat: *Attendit Dominus*. Cum dives ille avarus viduum facultatibus spoliat, opprimit orphanum, aliorumque bonis inique ablati ditescit: *Attendit Dominus*. Cum homo ille blasphemus diabolico succensus furore horrendas in Deum blasphemias effutit: *Attendit Dominus*. Cum procus ille, illaque meretrix tot fœdis libidinibus corpora et animas suas horrendum in modum deturpant: *Attendit Dominus*, eaque omnia in æterno sapientiæ

suae libro scripta manent. In die autem iudicii librum suum aperiet Deus, seu omnia hominum peccata, quae in mente ejus scripta sunt, manifestabit, et quisque judicabitur juxta ea, quae in libro ejus scripta fuerint. *Et iudicati sunt mortui, ex his quae scripta erant in libris* (Apoc. 20, 21). Quis ergo hunc in die iudicii decipere poterit iudicem, qui omnia hominum peccata novit, qui ea omnia adnotat, qui ea in libro suo scripta servat, quique eorum omnium recordabitur: eum certe nullus decipere poterit: *Non ibi licebit decipere, non mentiri, non sub ovis pelle latere* (August.). Decipi possunt terreni iudices, quia non omnia sciunt: et licet ea nossent crimina, in quae sententiam sunt laturi, non possunt simul iudices esse et testes. At in die iudicii Christus erit iudex doctissimus, qui omnia hominum crimina clarissime cognoscet: ipse etiam erit testis oculatus, qui peccatores omnes peccantes vidit: *Ego iudex et testis* (Jer. 29, 23): ideo falli et decipi non poterit. O peccator, tuum nunc facile decipere potes confessorium, quia licet sit iudex a Deo constitutus ad iudicandos in hoc mundo peccatores, quid in cordibus eorum lateat, non videt. At in die iudicii nullus erit locus simulationibus, locus nullus erit fallaciis et dolis, quia tunc Christus, qui cordium intima intuetur, erit iudex doctissimus, qui falli et decipi nequaquam poterit. *Quid ergo ages*, inquit Augustinus, *apud talem iudicem, quem fallere non poteris? Quid ages tunc, si lethali aliquo crimine inquinata reperiar anima tua? Certe nil tunc ad tui justificationem, nil ad hunc iudicem placandum agere poteris: ergo age nunc poenitentiam, et tunc sapientissimus ille iudex peccatorum tuorum ad vindictam non recordabitur: Si impius egerit poenitentiam, omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor* (Ezech. 18, 21). Veram, sinceram et severam in hoc mundo poenitentiam age, ut securus ad tremendum Dei iudicium appareas, in quo Christus erit iudex doctissimus, qui falli non poterit: *ac etiam iudex equissimus, qui non poterit corrumpi.*

II PARS.

In die iudicii Christus corrumpi non poterit.

Iudices a Deo et a terrenis principibus instituuntur, ut jusque jura tueantur et ut non juxta dominantes odii, invidia, respectus humani et turpis lucri passiones, sed ut juxta leges judicent. Verum ipsi iudices a lege saepe deviant, jura pluries violant, ac in ipsa justitiae administratione injusti fiunt et iniqui, quia ut potestatis obtemperant, ut amicis placeant, vel ut propriae passioni consulant, jura omnia subvertunt. O pessimam malorum hujusmodi iudicum corruptelam! Quam deplorans D. Cyprianus, ait: *Inter leges ipsas delinquitur, inter jura peccatur: innocentia nec illic ubi defenditur, reservatur; qui sedet crimina vindicaturus admittit et ut reus innocens pereat, fit nocens iudex.* Norunt omnes nil in iudice magis indecorum, nil magis exitiosum turpi hoc corruptibilitatis vitio. Sit ille doctissimus: imperialia omnia et regalia jura calleat: sit ille in pauperes misericors et omnibus benignus et affabilis. Integritatem et incorruptibilitatem si ab eo tollas, omnem ejus itidem tolles decorem, omnesque alias ejus virtutes et laudabiles qualitates denigrabis et quasi delebis. Etenim sicut si in muliere continentia desit, omnia deesse videntur, ita in iudice, in quo incorruptibilitas deficit, omnia deficere censentur; et licet bonus homo dici possit, nunquam tamen bonus iudex erit, quamdiu constantem incorruptibilitatem non possidet. At ubi nunc iudices, qui precibus, muneribus vel aliis modis corrumpi nequeant? Paucos hujusmodi reperire est; ut enim ait D. Augustinus, *usque adeo hoc inolevit malum, ut jam quasi ex consuetudine vendantur leges, corrumpantur jura, sententia ipsa venalis sit.* Ex hac iniquorum iudicum corruptela fit ut famosi quique rei parum iudices timeant, probe scientes, quod muneribus, precibus, amicorum vel potentum sollicitationibus eos corrumpere, debeat-

que suis criminibus penas devitare poterunt. At si terrenos iudices haud multum timeant rei, Christum iudicem plurimum pertimescere debent omnes peccatores: quia in tremendo ultimi iudicii die tanta erit integritate praeditus, ut nullo modo corrumpi possit: *Talis erit iudex, quem nec fallere, nec corrumpere poteris* (Aug. lib. de decem chordis 2). Ita ab omni corruptela manus suas puras habuit aequissimus iudaei populi iudex Samuel, ut in sua incorruptibilitatis probationem non recusaverit iudicium totius subire populi, dicens: *Loquimini de me coram Domino et coram Christo ejus; utrum bovem cujusquam tulerim, aut asinum, si quempiam calumniatus sum, si oppressi aliquem, si de manu cujusquam munus accepi* (1 Reg. 12). Cui populus testificans respondit: *Non es calumniatus nos, neque oppressisti, neque tulisti de manu alicujus quippiam*. O vere incorruptum iudicem! Quanto magis in extremi iudicii die Christus erit iudex incorruptus, qui nulla arte, nullo munere, nec quocumque modo corrumpi poterit. Unde Basilus Seleucus eum *iudicem integrum et corrupti nescium* vocat. Non satis unquam in historiis laudatur Martius Curius Dentatus senator, cui ad forum sedenti cum Samnites ingens auri pondus attulissent, illud accipere recusans, dixit: *Mementote, me nec acie vinci, nec pecunia corrumpi posse*. At in die iudicii tanta Christus integritate et incorruptibilitate pollebit, ut non solum pecunia, verum nec oblati quibusque muneribus, nec humano respectu, nec advocatorum, testium, vel adversariorum arte, nec quocumque modo corrumpi possit. Non quidem pecunia, quia ipse est Dominus Deus noster, cujus est omne aurum et argentum, et qui bonis nostris non indiget: *Dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges* (Ps. 15, 2). Non etiam oblati muneribus, quia *non est apud Dominum Deum nostrum iniquitas, nec personarum acceptio, nec cupido munerum* (2 Paral. 18, 7). Nec utique respectu humano, seu ut magnatibus placeat, eorumque benevolentiam captet, quia tunc attoniti et tremebundi stabunt reges et principes, in quos Christus non minus quam in agasones sententiam dicet. Quo-

modo ergo tunc corrumpi valeret Christus iudex? Forte advocatorum circumventionibus, testium malitia, vel adversariorum quorundam arte? iis sane modis corrumpi nequit, quia ut ait divus Augustinus, *Christum iudicem nullus advocatus circumvenit, nullus testis illudit, nullus adversarius corrumpit*. Quo ergo modo corrumpi poterit Christus? Nullo equidem, quia iudex erit integerrimus, omnis corruptionis inscius. Tanta integritate et incorruptibilitate praeditus cupiebant iudices suos antiqui Thebani, ut nec aliqua corruptionis suspicione eos notari posse optarent; et ideo eos carentes manibus pingi curabant: *Thebis iudicum imagines visuntur absque manibus* (Plutarc. lib. 1 de jud.). Non illos delineabant habentes manus ligatas, contractas, vel clausas, sed *absque manibus* ait Plutarchus, ut indicarent, veros iudices capi et corrumpi non posse muneribus, cum nec munera capere possint. De antiquis Aereopagitibus fertur, quod non solum sine manibus, etiam sine auribus et sine oculis pingi solerent. Pingebantur *sine auribus*, quia importunis precibus non flectebantur: *sine oculis*, quia objecta sibi reorum miseria ad miserationem non movebantur: *sine manibus*, quia oblata quaeque recusabant dona, nec ullis muneribus corrumpi poterant. O praecleara incorruptibilitatis symbola! quae Christo perfectiori modo, quam cuique alteri conveniunt. Ipse etenim in formidando extremi iudicii die respectu reproborum erit sine auribus: quia quantumvis clament et vociferentur, non exaudiet illos; *Tunc invocabunt me et non exaudiam* (Prov. 1); erit sine oculis, quia reprobos non aspiciet, ut pareat et eorum misereatur (Ezech. 5, 11): *Non parceat oculus meus et non miserebor*: erit sine manibus, quia de muneribus nostris non curat, nec donis quibusque corrumpitur; *Ipse est Deus magnus et potens et terribilis, qui personam non accipit, nec munera* (Deut. 10, 16). O quam integer et incorruptus erit ille iudex! o quam formidandum et meticulosum erit peccatoribus a tam incorruptibili iudice iudicari! *Meticulosus est omni viventi*, inquit summus pontifex Innocentius tertius, *causam coram te agere criminalem: quia cum sis potentissimus, manus tuas nemo potest*

effugere; cum sis sapientissimus, oculos tuos nihil potest latere; cum sis æquissimus, animum tuum nemo potest corrumpere. Trepidant rei ac toti contremiscunt, cum ad se veri et incorrupti iudicis tribunal sistuntur. Si terrenum timent iudicem, qui corporalem solummodo vitam auferre potest, quanto magis timere debent Christum iudicem incorruptum, qui potest corpus et animam perdere in gehennam! Eum timere debent omnes penitus homines: *Timeat Dominum omnis terra;* ac illum magis timere debent peccatores, qui læsæ divinæ majestatis sunt rei, quia cum ad ejus tribunal judicandi sistuntur, integritatem ejus corrumpere et manus ejus evadere non valebunt. Quamvis aureos ei tunc montes offerrent, illum corrumpere et severioris ejus justitiæ sententiam declinare nequibunt: *Argentum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos in die iræ Domini* (Soph. 3, 18). Itaque, fratres, convertimini ad Dominum Deum vestrum, a viis vestris pessimis declinate, omnimoda sollicitudine bonis vacato operibus, ac omnes actiones vestras sic facite et sic dirigite, quasi mox incorrupto huic iudici rationem reddituri: *Tamquam ad tremendum converaturi iudicium actiones nostras dispensemus* (Chrys. hom. 1. ad pop.). O homo, si certo scires, te cras ad formidandum Christi judicantis tribunal esse vocandum, quanto studio tuam hodie satageres mundare conscientiam! Quanta cura, tua hodie peccata confitereris! Quam sollicite aliena restitueres! Quam perfecte omnes tuas actiones perageres! Sic sic semper te habeas: sic omnia tua opera facias, ac si mox judicandum esses; sic sic in omnibus te geras ac si profinitus sistendus esses ante terribilem illum iudicem, qui corrumpi non poterit, *nec etiam flecti.*

III PARS.

In die iudicii Christus flecti non poterit.

Doctoris officio functus est Christus in Judea et Samaria, ubi homines verbo et exemplo mirabiliter erudit; Redemptoris munus obivit in Calvarie monte, ubi dirissimum et probrosam Crucis supplicium pro hominum salute perpressus est; æquissimi autem iudicis partes ager in valle Josaphat, ubi adversus peccatores iratus, tanta eos cum æquitate, tantoque cum rigore judicabit, ut a nemine flecti et placari queat. Ut enim ait S. Gregorius, eum nunc flectere possent peccatores jejuniis, eleemosynis, aliisque veræ penitentię operibus; tunc illum nullo modo placare et ad commiserationem inclinare poterunt: *Judez supremus ante iudicium placari potest, in iudicio non potest* (Mor. 14, 30). Toto cœlo differunt primus et secundus Christi adventus. In primo enim visus est sub forma pueri pannis involuti ac in vili presepio reclinati; in secundo vero sedebit super sedem majestatis suæ tanto cum apparatu, ut timorem et terrorem omnibus spectantibus sit incensus. In primo manus et omnia infantilia membra fasciis involuta habuit, in secundo autem personam geret gigantis et strenui præliatoris, qui adversus impios decertabit: *Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir præliator suscitabit zelum* (Is. 42, 13). In primo siluit et solis fletibus dolores quos patiebatur expressit; in secundo ut parturiens loquetur, adversus peccatores quasi leo rugiet, ac tonanti voce æternis eos ignibus adjudicabit, dicens: *Discedite a me maledicti in ignem æternum.* In primo mansuetus fuit et pacificus, pacemque hominibus per angelos suos annuntiare voluit; in secundo autem pacem peccatoribus non offeret, ast tanta in eos accendetur ira, ut nequam flecti queat. Et ideo perbelle adnotavit Rupertus abbas, Christi judicantis tribunal simile futurum Salomonis throno, cujus sedes erat aurea et gradus eburnei. *Sedes enim Christi*

judicantis erit aurea, quia sicut inter metalla nullum auro purius, ita Christi justitia erit omnino pura, nec ulla in eo gratiæ et misericordiæ species videbitur. *Gradus* etiam tribunalis Christi judicantis erunt eburnei, quia sicut ebur sumitur ex elephante, qui est animal inflexibile, ita Christus erit iudex inexorabilis et inflexibilis, qui nullo modo flecti et placari poterit: *Ante iudicium placari potest, in iudicio non potest.* Supremi quoque hujus mundi monarchiæ ad commiserationem flecti possunt et sæpe flectuntur, etiam erga famosos graviorum criminum reos, quibus nonnunquam gratiam et indulgentiam impertuntur. At Christus, qui totius mundi supremus est monarcha, in extremi iudicii die manebit inflexibilis, nec quocumque modo ad misericordiam flecti et inclinari poterit, cum illa die quoad impios non misericordiæ, tantum erit justitiæ tempus: *Erit tunc non misericordiæ, sed iudicii tempus, nec ulla erga impios futura illi misericordia* (S. Bern. in ps. *Qui habitat* 8). Quamdiu in hoc mundo remanent peccatores, Deus erga illos patiens, bonus et misericors est: *Patiens* quidem, cum blasphemias, sacrilegia et enormia quævis eorum scelera tacens perferat: *Bonus*, cum eis, licet inimicis sibi que infensissimis sacramenta et gratias suas non denegat: *Misericors*, cum eis parcere et indulgere paratus sit, quotiescumque ad ipsum converti voluerint. At in die iudicii haud amplius in peccatores se patientem, benignum et misericordem exhibebit, imo adversos illos ita iratus et quasi furibundum exhibebit, ut ad misericordiam quocumque modo non flectatur: *Judice furibundo et misericordiam nesciente, fiet illa discussio* (Petr. Dam. serm. de S. Vict.). Clament tunc peccatores quantum voluerint! Sanguineas fundant lacrymas! Potentes patronos et intercessores adhibeant, si possint! Furibundum illum iudicem ad misericordiam flectere non valebunt, quia *Judez ille nec gratia prævenietur, nec misericordia flectetur, nec fletibus, aut penitentia mitigabitur* (Aug. lib. 4 de symb.). Tunc peccatores amare flebant et penitentiam agent: *Penitentiam agentes et pro angustia spiritus gementes* (Sap. 5, 3). Tunc flebant, qui prohibitis gaudiis

et illicitis voluptatibus se in hoc mundo dederant; tunc penitentiam agent, qui dum in seculo viverent, a penitentia abhorruerunt. *Pœnitebit eos*, quod Dei legem violaverint, quod concionatorum verba parvipenderint et parentum monita pro nihilo haberint: *pœnitebit eos*, quod penitentiam in hoc mundo non egerint, quod pietatis exercitiis sedulo non vacaverint, quodque sacrosanctum Eucharistiæ sacramentum debita cum reverentia non receperint: *cos pœnitebit*, quod viros pietate insignes imitati non fuerint, quod se totos Dei obsequio non manciperint et quod labore multo ad altioris perfectionis apicem non conscenderint (1). *Penitentiam agentes.* Omnis autem eorum penitentia erit vana et infructuosa, quia tunc Christus iudex ad misericordiam flecti nequibit: *Erit ibi penitentia, sed infructuosa* (Aug. in Ps. 31). O peccator, quo ergo tunc te vertes? Quomodo ante sapientissimum, æquissimum et inexorabilem hunc stabis iudicem? Quid ages, cum ad formidandum iudicis illius tribunal sisteris? Quid facies, o iudex inique, qui toties veræ justitiæ leges violasti? Quid ages, stulte concionator, qui non inamarum salutem, sed vanitatem et proprio honori invigilasti? Quid tu, confessarie officiose et indulgens, qui inveterata peccatorum ulcera non sanare, sed operire et lenire studuisti? Quid tu, mercator fraudulente, qui

(1) Nemo profecto damnabitur eo quod ad perfectionis apicem non conscenderit, vel quod plura pietatis exercitia cuique libera omiserit, vel viros pietate insignes non sit imitatus etc., cum præceptorum observantia tantum sit de necessitate salutis, prout dixit I. Christus: *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*; attamen plures fortasse illa die pœnitebit ea omisisse, quia vocanti Deo ad altiora, scilicet ad observantiam consiliorum evangelicorum, ad majorem vitæ austeritatem, non respondentes, potioribus meruerunt privari auxiliis, quibus destituti nec passiones vincere, nec mundi illecebras superare, nec æternam beatitudinem consequi valuerunt. Re quidem vera narrat historie infelicem exitum quorundam qui vocationi religiosæ obstituerunt; multique SS. Patres dubitant de æterna salute juvenis illius, de quo refert Evangelium, qui, dicente Christo, *si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes et veni sequere me, non amuit consilia, ino abiit tristis.*

fraudibus et dolis facultates tuas multiplicasti? Quid tu paterfamilias, qui filios salutis viam non docuisti et operariorum mercedem toties fraudasti? Quid tu, peccator quicumque quid, inquam, facies, cum apparebis coram severo hoc iudice, qui nec decipi, nec corrumpi, nec flecti poterit? *Quid faciam, cum surrexerit ad iudicandum Deus?* (Job. 31, 14). Certe non erit tunc tempus pro salute tua aliquid agendi: age nunc quod tunc egisse voles, age nunc poenitentiam, ut securus tunc ad Christi iudicantis tribunal accedas. Inutilis erit poenitentia, quæ tunc fiet; e contra poenitentia in hoc mundo peracta tua debet crimina, immundam tuam purgabit conscientiam, Deum adversus te iratum placabit; facietque, ut absque ulla formidine ad Christi iudicantis tribunal te sis. Age ergo poenitentiam, non qualemcumque, verum sinceram, austeram, integram et constantem. Piget te modo poenitentiam agere? heu! si serio et sæpe mente et spiritu ad Christi iudicantis tribunal te siteres, suavissima tibi foret illa, quam duram et acerbam arbitraris poenitentiam. *Velim, inquit S. Basilius, cogites horribile illud et intolerabile Christi tribunal, in quo præsidebit iudex in alto et excelso throno, adstabit autem omnis creatura ad gloriosum ejus conspectum contremiscens, adducendi etiam nos sumus singuli, eorum quæ in vita gessimus, rationem redditori. Mox illis, qui multa mala in vita perpetrarunt, terribiles quidam et deformes assistant angeli, igneos cultus præferentes, atque ignem spirantes, noctique cultu similes præter mœrorem et odium in genus humanum. Ad hæc cogita profundum barathrum, et inextricabiles tenebras, et ignem carentem splendore, urendique vim habentem. Denique vermium genus, venenum emittens. Hæc si serio cogitares, ab omnibus haud dubie peccatis abstineres, et duris quibusque severioris poenitentiae operibus sedulo et hilariter incumberes. Vis scire, cur multis inquineris peccatis et cur de perpetratis poenitentiam non agas? Hujus rei causa est, quia formidanda Dei judicia non recogitas, Deique judicia a facie, seu a mente tua auferuntur. Cur superbus tantopere*

tumet? Cur tanto studio ad temporalia anhelat avarus? Cur impudicus tot fœdis libidinibus carnem suam deturpat? Cur tanta licentia quilibet impius in Deum suum peccat? Ratio est, quia a mente et facie ejus auferuntur Dei judicia: *Auferuntur judicia tua a facie ejus* (Ps. 9, 26). Si enim peccatores extremi iudicii diem sæpe mente revolverent, ac serio cogitarent, Christum tunc fore iudicem, qui nec decipi, nec corrumpi, nec flecti poterit, procul dubio a peccatis abstinere, et serio poenitentiam agerent. Illum ergo diem tota intentione et attentione cogitate; illum crebro mente versate et poenitentia operibus facile adhærebitis, mores mutabitis, bonisque vacabitis operibus, quæ æterna vos beatitudine dignos efficiunt. *Amen.*

DOMINICA SECUNDA ADVENTUS.

DE ADVERSITATIBUS.

Joannes autem cum audisset in vinculis opera Christi
(Matt. 11, 2).

Manus et cor Dei sunt principia et causæ omnium adversitatum, quæ hominibus hic in terris morantibus adveniunt. A Dei quidem manu sunt maris tempestates, aëris intemperies, temporalium facultatum jactura, famæ ruina, omnes morbi, et omnia mala pœnæ, quæ hominibus accidunt: *quia non est malum in civitate, quod Deus non fecerit* (Job. 19, 21). Unde quicumque aliqua in hoc mundo afflictione premitur, ad Deum suum debet referre flagellum suum, ac cum sanctissimo Job dicere: *manus Domini tetigit me*: quia cum in presentiarum adversitate aliqua affligimur, a Dei manu tangimur, quæ omnium malorum pœnæ, omniumque adversitatum quas patimur, principium est et origo. At non solum Dei manus,

verum et cor ejus est principium omnium tribulationum, quibus in hoc mundo gravamur, cum a Dei corde tribulationes nostras volente et ad bonos fines dirigente procedant: nec enim credendum quod Deus, qui infinite bonus et sanctus est, ad alium, quam ad bonum finem nos plectere velit. Non specialiter inquiram, cur Dei manus sanctum Joannem Baptistam Christi Salvatoris dignissimum præcursorem tetigerit, et cur Deus eum carceri mancipari et in vincula conjici voluerit. Tantum scrutabor Dei cor quoad omnes, qui modo tribulantur; et inquiram, cur eos Dei cor affligi et tribulari velit, vel, quod idem est, cur Deus omnis generis homines in hac vita adversitatibus premi sinat. *Aee.*

Hominum in hoc mundo degentium alii peccatores sunt, alii justi, omnes vero a celesti patria exules sunt. *Qui peccatores sunt*, summa cura et sollicitudine laborare debent, ut a peccatis declinent et ad Deum convertantur. *Qui justi*, de virtute in virtutem pergere, ac totis conatibus ad perfectionem anhelare debent, ut eam aliquando assequi valeant. *Cum a celesti patria omnes exules sint*, ad eam suspirare, et ad eam obtinendam omnes continue laborare debent, ut eam tandem aliquando consequantur. Deus autem omnis generis homines in hoc mundo versantes ob fines sanctos percudit et affligit: aliquos scilicet, ut convertat, alios ut perficiat, omnes ut salvet. Deus enim percudit homines peccatores, homines justos, et homines a celesti regno exules. Percudit: 1. *homines peccatores*, ut eos convertat; 2. *homines justos*, ut eos perficiat; 3. *homines a caelo exules*, ut eos salvet et ad celestem patriam perducatur.

I PARS.

Deus percudit homines peccatores, ut eos convertat.

Cum Deus sit omnium nostrum conditor, omniumque supremus gubernator et Dominus, in nos omne jus habet: et ideo nullam nobis facit injuriam, cum nos calamitatibus et

adversitatibus affligit. Imo licet centuplo duriora in nos statueret, de illo conquiri non possemus, quia quocumque modo erga nos se gerat, utitur jure suo; nec ab illo rationem exigere possumus, cur sic nobiscum agat. Si tamen quis rationem scire cupiat cur Deus homines peccatores affligat, et variis calamitatibus in hoc mundo subjiciat, dicam, quod hoc agat, ut eos a via iniquitatis avertat, et ad veram conversionem perducatur: *Deus tribulationes irruere permittit, ut ad ipsum ferventius confugiamus* (Chrys. hom. 10 in Matt.). Equidem Deus Herodem horrendo morbo affligi voluit; Judam proditorem suspensio perire, ejusque viscera dirumpi permisit; Arium, Calvinum, aliosque aliquos famosos peccatores dirissimis suppliciis affectit, ut hi etiam in præsens scelerum suorum poenas luere inciperent, et ut aliis hominibus essent in formidandum divinæ justitiæ exemplum. Certum tamen, quod fere omnes peccatores in hoc mundo plectat Deus, ut illos ad morum mutationem, et ad perfectam conversionem adducat: non enim vult Deus mortem peccatoris, sed ut convertatur, et vivat: *vivo ego, dicit Dominus Deus, nolo mortem impij, sed ut convertatur impius a via sua, et vivat* (Ezech. 33, 11). Erga peccatores habet se Deus, sicut pius pater, qui filios videt a justitiæ semitis deviare, et a debitis pietatis officiis declinare; videt plusquam par est undequaque vagari, improbrum se immiscere consortio, ludis et licentiori vitæ indulgere, ac paternas leges impudenter violare; ut ergo eos ad se reverti et ad recte vivendum inducat, modo precibus utitur, modo blanditiis, nunc promissis et nunc minis; cum autem hæc omnia non prosunt, flagella adhibet, eosque plectit, ut illos ad ea quæ muneris eorum sunt, perficienda compellat. Similem in modum Deus vagantes et lascivientes peccatores, nunc precibus, nunc prædicationibus, nunc promissis, et nunc minis ad se adducere conatur; si hæc omnia eos ad morum conversionem non inducant, flagellis eos cædit; eosque morbis, egestate, vel aliis adversitatibus dire plectit, ut eos convertat et sanet; *percussam et ego sanabo*. Videte quomodo se gerat Deus erga Paulum,

qui peccator, Ecclesiae catholicae infensissimus hostis et fidelium crudelissimus erat persecutor: ut illum convertat Deus, caecitate eum percudit, in terram dejecit ac ita affligit, ut vix e terra surgere valeat. Nec frustra Deus hunc peccatorem percudit; Paulus enim adversitate et tribulatione totus mutatur, et ad Deum convertitur; ita ut ex persecutore praedicator, ex Dei hoste servus ejus zelantissimus, et ex peccatore fit homo justus, nec non ad implendam in omnibus Dei voluntatem paratissimus, dicens, *Domine, quid me vis facere?* (Act. 9, 6). Ecce cur Deus percusserit Paulum; et ecce cur percussit alios peccatores. Paulum percussit, ut eum converteret; et alios peccatores morbis, calamitatibus, variisque adversitatibus percudit, ut eos a peccatis avertat, et ad veram morum conversionem perducat. Unde D. Augustinus, exponens haec Davidis verba; *in ira populos confringes*, legit; *in ira populos deduces*. Quia Deus quasi irascens peccatores afflictionibus et tribulationibus percudit, ut eos convertat, et ad se adducat. Et ideo subdit D. Augustinus. *O Domine, irasceris et deducis; saevis et salvas; terres et vocas: imple tribulationibus, ut in tribulationibus positi omnes recurrant ad te*. Tria erant in arca testamenti, lex, scilicet, manna et virga; quae indicant tria, quibus utitur Deus ad convertendos peccatores. Dat enim Deus peccatoribus legem suam, quae eos illuminat ut miseriam suam agnoscant, atque deinde eam detestentur. Dat eis etiam manna, seu internas consolationes et gratias suas, ut eos suaviter alliciat et ad se trahat. Dat tandem eis virgam, seu illos plectit virga et adversitatibus; quae sunt optimum medium ad convertendos peccatores. Cum enim Deus peccatores infirmitatibus, aliisque adversitatibus plectit, ad eum accelerare et converti solent; *multiplicatae sunt infirmitates eorum; postea acceleraverunt* (Ps. 15, 5). Et ideo dicit D. Augustinus, quod virgae et flagella seu tribulationes, quibus Deus peccatores percudit, eos a pessimo somno, in quo torpescunt, excitat, eosque licet rebelles ad Deum ire et converti compellit; *flagellum Dei torpentem excitat, nolentem compellit*.

Si omnia prospere cederent peccatoribus, de salute nil curarent, nec de conversione quomodocumque forent solliciti; ideo Deus, ut eos ad sedulo conversioni et saluti studendum inducat, virga illos percudit, et tribulationum spinis eos pungit. Sicut enim filius prodigus ad patrem redire coactus est, cum fame et egestate fuit compulsus, ita et Deus, ut prodigos et insensatos peccatores ad se redire, et ad poenitentiam suscipiendam compellat, egestate, morbis, vel aliis afflictionibus eos premit. Sic regulus ad Christum properavit, illum quaesivit et in eum credit, cum filius suus infirmitate percussus est. Sic Manasses peccatorum suorum vincula abruptit, et ad poenitentiam se accinxit, cum gravi catenarum pondere in captivitate pressus fuit. Sic plerique peccatores ad Deum currunt, et ad eum convertuntur, cum infirmitate quadam gravi laborant, vel cum alia adversitate affliguntur; *mala, quae hic nos premunt, ad Deum nos ire compellunt* (S. Gregor.). Nostis, a via justitiae et aequitatis aliquando declinasse regium prophetam; scitis, eum animam suam homicidio et adulterio fodasse; si autem ab illo quaeratis, quid fecerit Deus, ut illum converteret et ad poenitentiam adduceret; respondit, quod Deus eum spinis, seu tribulationibus ad conversionem et ad poenitentiam excitavit; *conversus sum*, inquit, *in ceramena mea, dum configitur spina*: seu, ut vertit D. Augustinus, *confixa est spina, et conversa est anima mea* (Ps. 31, 4). Sicut autem tribulationum spinas cordi prophetae illius infixit Deus, ut illum converteret, ita et spinis tribulationum alios peccatores configit, ut eos convertat; *spina nostra tribulatio est* (S. Bern. in Cant. 48).

Si peccatores Deus non pungeret, si spinas non infigeret, si tribulationes tamquam spinas, aut quasi calcaria non admooveret, dormitarent, obliviscerentur, divagarentur, et ad Deum per veram conversionem redire non curarent: ideo spinis et tribulationibus pungit eos Deus ut illos ad poenitentiam et ad perfectam morum conversionem adducat. Vides peccatorem segnem, desidiosum, et in rebus salutis pigrum; qui parum, aut nullo modo de conversione curat; qui patris, praedicatoris

rum et amicorum monita parvipendit: si eum pungat Deus, si spinis et adversitatibus illum stimulet, ad se redit, de conversione cogitat, Deique obsequio sese addicturum ac rebus salutis vacaturum proponit. Vides peccatorem obduratum, qui a multis annis prava ligatur consuetudine; qui ita peccatis adhaeret, ut ea nequaquam derelinquere velit; qui de conversione morum ægre audit: si autem plectat eum Deus; si spinis viam ejus sopiat; si morbos vel alias afflictiones immittat; tunc obduratus ille peccator aliquo modo flectitur, de conversione cogitat, multaque pro salute sua, et pro Dei gloria se facturum statuit. Sunt enim adversitates quasi spinæ, quibus Deus peccatores pungit, ut eos ad conversionem adducat: *conversus sum dum configitur spina*. Heu! tamen multi tribulationibus non convertuntur. Cum infirmantur, vel alia adversitate affliguntur, volunt mores mutare, statuuntque imposterum bene agere: tunc avari se liberales fore pollicentur: tunc usurarii et fures aliena restituere promittunt: tunc ebriosi, maledici, alique omnis generis peccatores futuræ conversionis proposita eliciunt: transacta adversitate, de conversione non curant, omniumque propositorum obliviscuntur. O quam grave est, quod quis, inmissa a Deo adversitate, non convertatur: *non grave est plagis affici, sed plagis meliorem non effici, gravissimum est* (S. Greg. Nazian. orat. 15). Hoc quidem gravissimum nullique inter peccatores mihi miseriores videntur, quam qui adversitatibus quas patiuntur, ad morum conversionem non adducuntur: eorum siquidem certa videtur damnatio. Quod delineatum et probatum videtur visione illa Jeremiæ prophætæ (c. 1), qui primo vidit virgam, et deinde vidit ollam succensam. Vidit primo virgam: *virgam vigilantem ego video*. Deinde vidit ollam succensam: *ollam succensam ego video*. Virga illa, quam videt propheta, denotat afflictiones, quibus Deus peccatores plectit: olla vero succensa, significat infernum, qui in æternum succensus erit. Videt autem Jeremias primo virgam, deinde ollam succensam ut doceat, quod si peccatores virga correctionis et afflictionis ad conversionem non inducantur, in ollam succensam, seu in infer-

num, æternum cremandi, cadent. Itaque si percutiat vos Deus, si adversitatibus vos affligat, convertimini ad Dominum Deum vestrum, qui peccatores percutit, ut eos convertat, *et qui justos percutit, ut eos perficiat*.

II PARS.

Deus percutit homines justos, ut eos perficiat.

Nulli fere sunt just, qui in levia saltem peccata interdum non decidunt, qui aliquid inordinatæ affectionis non habeant, et quibus aliquid in præsentî vita, vel in igne purgatorii purgandum non supersit. Deus autem, cujus summa in homines justos bonitas, eos in hoc mundo affligit et percutit, ut per leves tribulationes, quibus eos plectit, et a peccatis purgentur, et a purgatorii pœnis preserventur. Illos etiam Deus percutit, ut perficiat, atque ad progrediendum in via virtutis excitet et compellat. Non enim justos tentat et affligit Deus, ut eos perdat: verum ut tentationibus et afflictionibus eos ad proficiendum inducat; *fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum* (1 Cor. 10, 13). Salomon ait Deum, qui est sapientia æterna, victimas suas immolasse: *sapientia immolavit victimas suas* (Prov. 9, 2). Quæ verba exponens Tertullianus, ait, quod Deus filios suos jugulaverit: *jugulavit filios suos*. Filii quos Deus jugulat, sunt haud dubie viri just, qui speciali modo Dei filii sunt. Vides martyrem, qui tyrannorum severità sanguinem fudit? Ecce filium quem Deus jugulat. [Vides sanctissimum confessorem, qui jejuniis, vigiliis, aliisque mortificationibus carnem suam domat? Ecce filium quem Deus jugulat. Quot tandem sunt viri just, quos Deus adversitatibus affligit et cruciat, tot sunt filii quos Deus jugulat; *jugulavit filios suos*. Si autem Deus filios suos jugulat, quomodo intelligendum idem Salomon dicens, quod Deus filiis vitam inspiret; *sapientia filiis suis vitam*

inspirat? (Ecc. 4, 12). Si jugulat, quomodo vitam inspirat? Si vitam inspirat, quomodo jugulat? Jugulat eos, isque identidem vitam inspirat, quia cum eos tentationibus, tribulationibus et adversitatibus vexat, quasi jugulat; cum vero gratiae, virtutum, et perfectionis munera tribuit, iisdem vitam inspirat. Unde dicendum, quod justos in hoc mundo *Dominus mortificat et vivificat* (1 Reg. 2, 6): mortificat, cum eos percutit et adversitatibus cruciari sinit; vivificat vero, cum eos afflictionibus perficit, atque ad vitam perfectionem adducit. Docet Spiritus Sanctus, justos a Deo probari eodem prorsus modo, quo aurum ab aurifice probatur; *tamquam aurum in fornace probavit eos* (Sap. 3, 6). Cum ex aurifodina educitur, et antequam igne purificetur aurum, nil nisi terra videtur; cum in fornace probatur, ibi purificatur, ibi perficitur, ita ut non amplius vocetur terra, sed aurum: nam, ut ait Tertullianus, *nomen terrae in igne relinquit*, ut scilicet auri nomen sortiatur. Sicut autem aurifex aurum in ignem mittit, ut illud probet et perficiat, ita Deus justos tribulationibus et adversitatibus affligit, ut illos probet et perficiat. Cum mente revolvis Jobum fimeo decumbentem, Petrum cruci affixum, Paulum vinculis ligatum, Clementem carceri mancipatum, Bartholomæum crudeliter excoriatum, aliosque viros justos variis tribulationibus vexatos, dicit: ecce aurum quod igne probatur et perficitur; ecce homines justos, quos Deus adversitatibus affligi vult, ut eos tribulationibus tamquam igne probet et perficiat; *tamquam aurum in fornace probavit illos*. Justos Deus in fornacem tribulationum mittit, non tamquam lignum, ut absumantur et destruantur, verum tamquam aurum, ut probentur et perficiantur. Alia vitium similitudine Christus, ut doceat, justos tribulari et afflictionibus vexari, ut perficiantur, non ut destruantur, dicens, se esse vitem; Patrem æternum esse agricolam; et justos, qui bonorum operum fructus afferunt, esse palmites. Sicut autem agricola arbores bonas a luxurie frondium et a vermibus purgat, ut perficiantur, utque meliores et copiosiores fructus afferant, ita Deus justos tribulationibus purgat, ut eos perficiat, utque uberiores fru-

ctus afferant; *omnem palmitem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat* (Joan. 15, 2).

Deus non solum justos et electos, etiam impios et reprobos cum palmitate confert, alia tamen rationem impii dicuntur palmites non ferentes fructum; et ideo a Patre æterno tolluntur et in ignem mittuntur: *omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum*; justus vero sunt palmites ferentes fructum, et ideo a Patre æterno excoluntur, putantur et purgantur, ut copiosiores fructus afferant; *palme fructuosus purgari dicitur, quia per disciplinam reciditur, ut ad uberiorem gratiam perducat* (S. Greg. lib. 7, ep. 32). Non vult Deus, ut viri justi in via virtutis deficiant, sed ut proficiant; non vult ut in virtutis via langueant et repant, sed ut flant perfecti; *estote ergo vos perfecti, sicut et Pater vester caelestis perfectus est* (Matth. 5); quapropter eos in hoc mundo tentari et tribulari permittit, ut ab omni inquinamento peccati purget, utque eos in virtute perficiat. Hinc S. Joannes anachoreta uni ex fratribus febricitantem laboranti, rogantique, ut ab eo curaretur, respondit: *Rem tibi necessariam cupis abjicere. Ut enim corpora nitro, vel aliis hujusmodi lenimentis curantur a sordibus; ita anime languoribus, aliisque hujusmodi castigationibus purificantur et perficiuntur* (Ruffin. in vitis Patr.). Haec omnia clarissime patent in divo Paulo, qui pluribus adversitatibus, tentationibus, et tribulationibus vexatus fuit; quarum longam seriem ipse contexit dicens; *in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis caesus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci*. Cur Deus, cujus summa bonitas, vult Paulum virum justum, amicum et apostolum suum, tot tribulationibus vexari? Hoc vult, ut in via virtutis magnos progressus faciat, et qui jam perfectus erat, magis perficiatur. Magna erat Pauli charitas; affligit tamen illum Deus, ut illum ad altiores charitatis gradus acquirendos excitet. Mirabilis ejus erat patientia; percutit tamen illum Deus, ut patientiam ejus augeat. Ardentis-

simo flagrabat zelo, illum tamen affligi vult Deus, ut zelus ejus magis inardescat; plectit tandem illum Deus, ut eum in omni virtutum genere perficiat, quia virtus tribulationibus et adversitatibus purior et perfectior evadit; *virtus in infirmitate perficitur* (2 Cor. 12, 9). Quod respectu Pauli, hoc et respectu aliorum justorum Deus quotidie peragit; hos etenim jam morbis, jam egestate, nunc bonorum jactura, nunc aliis adversitatibus affligit, ut qui justi et perfecti erant, justiores et perfectiores evadant. Scit Deus, quod *marcet sine adversario virtus* (Senec. *de provid.* 2, 2); ideoque ne in viris justis marceat, ne langueat virtus, eos flagellis et adversitatibus stimulat, ut virtuti acquirendæ perfectius incumbant. Nonne scitis dixisse Deum, se eos castigare quos amat; *ego quos amo, arguo et castigo* (Apoc. 3, 19). Quod et asserit D. Paulus dicens, *quem enim diligit Dominus, castigat* (Heb. 6). Si justos Dominus diligit, quomodo castigat? Si eos castigat, quomodo diligit? Castigat sane eos et diligit, quia non castigat et plectit ut perdat; verum ut eos justiores, sanctiores, et in virtute perfectiores efficiat. Exultate ergo justis in Domino; gaudete in adversitatibus et tribulationibus vestris, quia non odii, sed amoris divini signa sunt. Plectit vos Deus, quia amat; plectit vos, ut perficiat, *ac etiam ut salvet.*

III PARS.

Deus percutit homines, ut eos salvet.

Sicut non eget Deus bonis nostris temporalibus, ita nec eget charitate nostra, humilitate nostra, penitentia nostra, et aliis bonis nostris spiritualibus: nobis enim, non Deo, prodest, quod justis, sancti et paradiso digni simus: *Quid prodest Deo, si justus fueris; aut quid ei confers, si immaculata fuerit vita tua?* (Job. 22, 3). Terrenus quisque Rex ita aliis dominatur, ut subditorum sibi hominum plurimum egeat, ac ab iis sua potentia, gloria, suaque felicitas pendeat: nisi enim rex populum habeat,

cui imperet, nec rex, nec potens, nec gloria inclytus erit: at Deus ita cœli et terræ Dominus est, ut celo, terra, omnibusque quæ in celo et in terra sunt minime egeat, ab iisque illius potentia, opes et gloria minime pendeant. Sicut enim Deus antequam mundum conderet, absque ullis creaturis beatissimus in se fuit, ita et post mundum conditum beatissimus in se est independenter ab omnibus creaturis. Unde si jam cœlum, terram, omnesque creaturas ad nihilum redigeret, nullum inde pateretur damnum, semperque potentiam et gloriam nullis terminis circumscriptam haberet: ac ut ait Tostatus, *etiamsi omnes angeli et homines pereant, nullo Deus afficitur damno, cum de bonis ejus nihil desit: ipse enim est sibi totum bonum.* Licet autem Deus nec angelis, nec hominibus egeat, istis tamen et illis gratias dedit, quibus si bene usi essent, salvati omnes fuissent. De istorum et aliorum salute curam habuit, ac ita sollicitus fuit de hominum salute, ut pro iis incarnari, pati, et mori voluerit. Nec hic hæsit Dei in homines bonitas; ut enim eos salvet, confert eis gratias, sacramenta, et alia media spiritualia ad salutem necessaria. Imo et sæpe flagellis eos cædit, pluribusque eos adversitatibus affligit, ut saluti eorum consulat. Videt Deus, terrenas voluptates non posse cum virtute consistere, a salutis via avertere, et ad infernum plerumque homines trahere. Videt Deus, voluptates sæculi esse viscum tenacissimum, quo multos capit, et ad infernum trahit tartareus auceps: *Voluptates sunt viscum spiritualium poenarum* (S. Ang. ser. 33 *de tem.*). Videt tandem Deus homines infirmos esse et debiles, nec ullo vinculo ad malum fortius trahi, quam a funiculis voluptatum, a quibus quasi incantantur, fascinantur, et ad gravia quævis scelera pertrahuntur. Ut ergo homines a peccandi licentiâ coërceat, ac salvet, voluptatibus illos immergi non sinit, imo illos morbis, aliisque adversitatibus percutit. Certum est, prosperitate homines excæcari: sicut enim nimia humorum copia, nimia pinguedo, nimisque solis fulgor corporeos offuscant et nonnunquam excæcant oculos, ita divitiarum copia, nimia vivendi licentia, nimiaque prosperitas,

mentis oculum ofuscant, et quandoque totaliter excæcant, hominesque infatuant. Quod in Salomone, hominum sapientissimo, verissimum comprobatur, cui cum prospere cuncta succederent, a nimia qua fruebatur prosperitate in tantam cæcitatem devenit, ut Dei sui quasi oblitus, idolis cæcus immolaverit, ac, ut ait S. Bernardus, *blandientibus secundis rebus Salomon ex toto desipuit*. Sicut autem Salomon, et alii homines prosperitate excæcantur et quasi infatuantur, ita et adversitate illuminantur. Vexatio dati eis intellectum, ita ut qui in prosperitate Dei et salutis obliviscebantur, adveniente deinde adversitate, Deum quærant, et de salute solliciti fiant, ac cum regio vate dicant: *In die tribulationis mee Deum exquisivi* (Ps. 76, 2). Igitur Deus, ut homines salvet, subtrahit eis prosperitatem, a qua excæcarentur, et immittit adversitatem, a qua illuminantur, ac ad Deum quærendum, nec non ad proprie salutem invigilandum inducuntur.

Felices communiter censentur hi, qui prospera gaudent fortuna, infelices vero qui adversa. Si vero finis inspicatur, felices quidem quibus adversa, infelices vero quibus prospera cedit fortuna, quia prospera hujus mundi a Deo et a salute avertunt, adversa vero ad Deum et ad cælum adducunt; *Felix fortuna a vero bono devotus blanditiis trahit, adversa plerumque ad vera bona reducens unco retrahit* (Boët. de Cons. phil. 8). Verum est, quod prospera fortuna dicatur ventus prosper; hoc tamen prospere et jucundo vento ad orcum navigatur: adversa etiam fortuna dicitur ventus adversus, ac adverso hoc flatu ad cælum tenditur. Sicut enim divitem epulonem prosperitas ad infernum duxit, ita et alii qui nimia prosperitate fruuntur ad inferos æternum cruciandi pergere solent. Sicut e contra Lazarum in sinum Abrahamæ paupertas et adversitas duxerunt, ita et alios homines adversitas in cælum adducere consuevit: sapienter ergo et misericorditer Deus homines in hoc mundo egestate, morbis aliisque adversitatibus percussit; hac enim virga a damnationis periculo eripit, eorumque salutem consulit. Aliter Deus, et aliter homines de mundi prosperitate et adversitate judicant. Homines, qui juxta corporis sensus, juxta sæculi opinionem, vel juxta naturæ

corruptæ propensionem res censent, divitias paupertati, et prosperitatem adversitati facile præferunt. Deus vero, cuius rectum et infallibile est iudicium, tribulationes et adversitates deliciis sæculi et hominum prosperitati anteposit. Cum enim de divitiis illis, quibus omnia prospera, loquitur, eos miseros et infelices vocat; vae vobis divitibus. Cum autem eos qui adversitatibus variis premuntur, alloquitur, eos felices æstimat, ac vult ut gaudeant, quasi summa felicitate potiuntur: *Beati estis, cum maledixerint vobis, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me; gaudete et exultate* (Math. 5, 12). Divites Deus infelices dicit, quia divitiis et mundi prosperitate ad infernum plerumque trahuntur; felices vero et beatos vocat illos, qui in hoc mundo tribulationibus vexantur, quia adversitates hujus mundi ad æterna cæli gaudia homines ducunt. Et hæc est præcipua ratio cur Deus homines hic in terris percussit et affligit. Non ergo vos miseros censetis, cum adveniunt tribulationes: non turbetur cor vestrum, neque formidet, cum percussit vos Dei manus; potius gaudete et exultate. Imo et omni gaudio replemini, cum occasiones patiendi pro Christo sese offerunt; quia patientia et tribulationibus acquiritur cæli gaudium et omne gaudium: *Omne gaudium existimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis* (Jacob. 1). Præclare adnotavit insignis ille artis medicæ magister Galenus, rusticus a Deo nunquam terræ sterilitatem petere: semper ab eo messis, et aliarum rerum abundantiam postulare: *Rusticorum votum est: o Jupiter, plue mel*. Quod autem de rusticis Galenus, hoc fore de omnibus hominibus dici potest: nihil enim a Deo petunt nisi mel consolationum, mel divitiarum, mel voluptatum et honorum sæculi. Si recte saperent homines, a Deo non tale mel postulerent; ab eo potius fel tribulationum et adversitatum paterent. Si saperent, non clamarent ad Deum dicentes: o bone Deus, plue mel consolationum et deliciarum; e contra clamarent: o Domine, plue fel tribulationum: o Domine, immitte afflictiones et adversitates: o Domine, percute nos, ut ad te convertamur, ut in via virtutum proficiamus, et ut æternam beatitudinem assequi mereamur.

O homo, tu, quisquis ille sis, attende quale sit Dei cor in omnibus tribulationibus, quibus te affligit, et illum in omni tribulatione laudare et benedicere non desinas: serio meditare quid intendat Deus, cum variis te adversitatibus agitari permittit; et plurimas illi gratias repende. In tribulationibus tuis ne adversus Deum murmures; dic ei cum propheta: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Dicat, si velit, Josephus Pharaoni: *Bonum mihi, quia exaltasti me.* Dicat Ruth benefactori suo Booz: *Bonum mihi, quia ditasti me.* Dicat Assuero regina Esther: *Bonum mihi, quia coronasti me.* Angelo dicat Tobias: *Bonum mihi, quia illuminasti me.* Lazarus dicat Salvatore: *Bonum mihi, quia ad vitam revocasti me.* Tu autem in omni tribulatione et angustia Deo dicito: *Bonum mihi, quia humiliasti me.* Bonum quidem hoc mihi et optimum: quia me afflixisti et humiliasti, ut ad te converterer, ut in via virtutis proficerem, et ut celeste regnum perducerer. Sic in adversitatibus tuis Deum alloquere; ac in iis divinæ voluntati te conformem exhibe, et hoc age quod Deus intendit, quodque a te fieri exigit. Vide, quid velit Deus; et hoc fac quod vult Deus. Te tribulari vult Deus, ut ad veram morum conversionem te inducat: ad eum serio convertere. Multis te Deus adversitatibus premit, ut te in omni virtutum genere perficiat: tu totis conatibus in virtutis via proficere satago. Gravia te in hoc mundo pati permittit Deus, ut cruce et tribulationibus ad paradisi gloriam te perducatur: Dei voluntati obtempera, ac inmissas tibi a Deo adversitates tam patienter, tamque constanter fer, ut iis mediantibus æternam beatitudinem assequi merearis. Amen.

DOMINICA TERTIA ADVENTUS.

DE DEO.

Medius vestrum stetit, quem vos nescitis (Joan. 1, 26).

Hominum multi, ut bruta animantia viventes, nec sursum extollunt mentis oculos, ut authorem a quo facti sunt contemplantur, nec unquam mente revolvunt cur a Deo facti, et in hoc mundo sint positi. Si hac de re divum Augustinum consulerent, ab eo discerent, se factos non ad temporalia magno affectu ambienda, sed ad Deum cognoscendum et amandum. *Creavit Deus hominem, ut summum bonum intelligeret, intelligendo amaret.* Probe scio, nullum esse ita stolidum, si saltem aliquo rationis radio polleat, qui aliquam de Deo notitiam non habeat; de Deo omnes norunt saltem, quod sit; nec est aliquis qui ejus existentiam ignoret, quia ratio naturalis, cœli, elementa, omnesque creature ita Deum esse suadent et demonstrant, ut de hoc nullus dubitare possit. Licet autem noverint omnes Deum esse, non tamen omnibus notæ sunt evidentiore ejus perfectiones; in medio omnium stat per suam essentiam, præsentiam et potentiam; pauci tamen eum, ut ab hominibus cognosci potest, perfecte noverunt; *Medius vestrum stetit, quem vos nescitis.* Ingonia sua plurimi profanis scientiis acquirendis totaliter impendunt; alii temporalibus negotiis ita vacant, ut nec de Deo, nec de salute cogitent; et alii ita se vino, abdomini, libidini, aliisque dedunt vitiiis, ut eorum meus in medio carnis et sanguinis sepulta vix unquam ad cœlestia et divina contemplanda erigatur. O christifideles, sursum corda extollite, mentes sursum elevate, Dei cognitioni et considerationi attendite; quis et quam magnus sit Dominus, perpendite; scitote, quis sit ille Deus, qui ratione suæ immensitatis in medio vestrum stat. Ut autem aliqua de Deo